

Erillisliite

Tarkastuslautakunta 02.05.2022 § 27
Maakuntavaltuusto 13.06.2022 § xx

Kainuun liitto
Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus vuodelta 2021

kuva: Paula Halonen

SISÄLLYSLUETTELO

1	TIIVISTELMÄ	3
2	JOHDANTO	4
2.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät	4
2.1.1	Tarkastuslautakunta	4
3	ARVIOINTIASETELMA	5
4	ARVIOINTIKOhteiden kuvaus	5
5	TALOUS	6
6	HAVAINNOT TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA	6
6.1	Kainuun liiton koko organisaation tasoiset tehtävät	6
6.2	Elinkeinot ja aluekehitys	9
6.3	Alueidenkäyttö	11
6.4	Hallintopalvelut	12
7	SUOSITUKSET	13
7.1	Vuoden 2021 suositukset ja niiden seuranta	13
7.2	Vuoden 2022 suositukset	15

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

1 Tiivistelmä

Tarkastuslautakunta noudattaa arviointikertomuksessaan kuntalain 121 § ja kuntayhtymän tarkastussäännön määräyksiä, sekä toteuttaa hallinnon ja talouden arviointia hyväksymänsä työohjelman mukaan.

Vuoden 2021 aikana tarkastuslautakunnan kokoonpano muuttui kuntavaalien ja sitä seuranneiden uusien luottamuspaikkajakojen myötä. Kauden alussa ollaankin opeteltu ja perehdytty asioihin – sekä tarkastuslautakunnan työhön että Kainuun liiton toimintaan.

Tarkastuslautakunta katsoo, että Kainuun liiton toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toimintavuoden 2021 osalta pääasiassa toteutuneet. Tarkastuslautakunta toteaa lisäksi, että kuntayhtymän toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksen mukaisella tavalla perustuen pääosiltaan maakuntavaltuuston hyväksymiin linjauksiin, sekä talous- ja toimintasuunnitelman tavoitteisiin.

Tilikauden tulos oli 16 345,71 euroa ja tilikauden ylijäämä 54 928,71 euroa. Tilintarkastuskertomuksessa ei ole esitetty muistutusta. Sisäinen valvonta ja kontrollit ovat asianmukaisesti eriytetyt ja toimivat. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen liiton talouden ja hallinnon hoitoon.

Kainuun liiton vuoden 2021 suurin ponnistus oli Kainuu-ohjelman laatiminen. Tarkastuslautakunnan näkökulmasta sen tekemisen prosessi oli erittäin onnistunut. Sekä maakuntavaltuustoa että eri sidosryhmiä osallistettiin useassa vaiheessa ja näkemyksiä oikeasti kuultiin ja kirjattiin ohjelmaan. Tarkastuslautakunta toivookin, että tällainen käytäntö vakiintuu osaksi liiton toimintaa.

Arviointikertomusta laadittaessa havaittiin, että liiton talousarvio- ja toimintakertomus -asiakirjoja olisi tarpeen terävöittää ja tiivistää. Tarkoituksenmukaista ei ole kirjata ruutiinomaisia toimenpiteistä näihin asiakirjoihin, vaan mieltä Kainuu-ohjelmasta johdettuja strategisempia tavoitteita ja toimenpiteitä sekä niille vaikuttavuuden osoittavia mittareita. Muutama huolellisesti harkittu tavoite, niitä tukevat toimenpiteet sekä huolellisesti mietitty mittaristo keskittyen etenkin tekemisten vaikuttavuuden arviointiin terävöittävät liiton toimintaa nykyisestä.

Vastaavanlaista systemaattisuutta tarkastuslautakunta jäi kaipaamaan edunajamiseen liittyen. Edunajamisen kärkihankkeet -asiakirja on yhteisesti hyväksytty, ja edunajamiseen liittyviä asioita käsitellään säännöllisesti maakuntahallituksessa. Tämän lisäksi tavoitteiden toteutumiseen ja vaikuttavuuden seurantaan olisi tarpeen panostaa – kerätä ja koota niin onnistumiset kuin epäonnistumisetkin.

Tarkastuslautakunta on ilahtunut viestintään, maine-työhön ja markkinointiin tehdyistä panostuksista, sekä siitä, että Kainuun maine-työtä toteutetaan ison yhteistyöverkoston voimin. Tämä on tärkeää työtä.

2 Johdanto

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat sekä arvioitava, onko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista. Kainuun liiton taseessa ei ole kattamatonta alijäämää, joten tämä kuntalain säännös ei edellytä tarkastuslautakunnalta toimenpiteitä.

Kuntalain 14 luvun 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä hallituksen lausunto. Tilintarkastuskertomuksessa vuodelta 2021 ei ole esitetty muistutusta, joten tämä säännös ei aiheuta toimenpiteitä.

2.1.1 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakuntaan ovat vuonna 2021 kuuluneet seuraavat henkilöt 12.09.2021 saakka:

puheenjohtaja Veijo Holappa, Suomussalmi, (varajäsen Antero Kyllönen, Kajaani)
 varapuheenjohtaja Silja Keränen, Kajaani (varajäsen Anne Kemppainen, Kajaani)
 jäsen Ilmo Komulainen, Kuhmo, (varajäsen, Hannu Korhonen, Sotkamo),
 jäsen Anne Lukkari, Sotkamo, (varajäsen Anni Rimpiläinen, Kajaani),
 jäsen Tuomas Pyykkönen, Suomussalmi, (varajäsen Olli Pietilä, Ristijärvi),
 jäsen Kati Nykänen, Hyrynsalmi, (varajäsen Anne Nyman, Kajaani)
 jäsen Markku Bäckman, Hyrynsalmi, (varajäsen Raimo Piirainen, Kajaani)

Tarkastuslautakuntaan ovat vuonna 2021 kuuluneet seuraavat henkilöt 13.09.2021 alkaen:

puheenjohtaja Silja Keränen, Kajaani, (varajäsen Karoliina Kuvaja, Kajaani)
 varapuheenjohtaja Tuula Korvajärvi, Paltamo (varajäsen Marjatta Immonen, Kajaani)
 jäsen Heikki Hekkala, Kajaani (varajäsen, Marjo Kangasharju, Kajaani),
 jäsen Veli-Matti Karppinen, Kajaani (varajäsen Teuvo Hatva, Kajaani),
 jäsen Tuukka Karjalainen, Kajaani (varajäsen Valtteri Arffman, Kajaani),
 jäsen Sanna Pakkala-Juntunen, Kajaani (varajäsen Paavo Enroth, Kajaani)
 jäsen Jari-Pekka Pyykkönen, Paltamo (varajäsen Jouni Lämpsä, Kajaani)

Sihteerinä on toiminut hallintojohtaja Paula Halonen ja ulkoisen tilintarkastuksen suorittajana BDO Audiator Oy - vastuullisena tilintarkastajana KHT, JHT Tiina Mikkonen-Brännkärr tilinpäätöksen 2020 tarkastamiseen saakka keväällä 2021 ja KMPG Oy Ab - vastuullisena tilintarkastajana KHT tilintarkastaja Antti Kääriäinen.

Kainuun liitto kilpailutti tilintarkastuspalvelut vuonna 2020 ja maakuntavaltuuston kokouksen päätöksellä 14.12.2020 §16 Kainuun liiton tilintarkastusyhteisöksi valittiin KPMG Oy Ab vuosille 2021-2024.

Lautakunta päätti kokouksessaan 03.11.2021 § 38 hyväksyä arvioinnin työohjelman vuodelle 2021. Tarkastuslautakunta päätti tutustua Kainuun liiton toimintaan muun muassa kuulemalla viranhaltijoita.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2021 kahdeksan kertaa, käsitteli 48 varsinaista asiapykälää ja kuuli niissä 6 eri henkilöä liiton vuoden 2021 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta käsitteli tilintarkastustyön etenemistä vuoden mittaan yhden tilintarkastajan antaman kirjallisen tilintarkastusmuistion pohjalta. Lisäksi tilintarkastaja esitteli työohjelman vuodelle 2021.

Kuntalain 13 luvun 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Arviointikertomus laaditaan osin toimintakertomuksessa esitettyjen tietojen perusteella, osin lautakunnan itsensä keräämien tietojen perusteella. Tarkastuslautakunta on hyväksynyt itselleen työohjelman, jonka perusteella on seurattu tavoitteiden toteutumisen arviointia.

3 Arviointiasetelma

Arvioinnissa haetaan vastauksia ensisijaisesti maakuntavaltuuston 14.12.2020 kokouksessaan hyväksymässä vuoden 2021 talousarviossa asetettuihin toimintaa ja taloutta kuvaaviin tavoitteisiin. Vastauksia haetaan vastualueiden vuoden 2021 toimintakertomukseen kirjoittamista tavoitetoteutumista sekä tarkastuslautakunnan itse keräämän aineiston pohjalta.

Arvioinnissa on käytetty monipuolisia ja riittäviä tiedonkeruumenetelmiä. Näitä ovat olleet lautakunnan esityslistat/pöytäkirjat ja niiden liiteaineistot, varsinaisissa kokouksissa eri viranhaltijoiden ja työntekijöiden antamat suulliset katsaukset sekä kokouksissa jaetut lisämateriaalit.

Arviointikertomuksessa vältetään tarpeetonta toistamista asioiden ja tietojen osalta, jotka on esitetty toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta perustaa arviointinsa pääsääntöisesti niille havainnoille, jotka se on itse todennut tai saanut muuten tietoonsa.

Tarkastuslautakunta on analysoinut keräämäänsä tietoa soveltuvin metodein. Tältä pohjalta on esitetty havaintoja ja niiden pohjalta on tehty suosituksia. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei ole osallistua operatiiviseen johtamiseen, minkä vuoksi arviointi ja johtaminen on pidetty erillään.

4 Arviointikohteiden kuvaus

Tarkastuslautakunta on työohjelmansa mukaisesti ja vuoden 2021 toiminnan arviointiin liittyen tutustunut seuraaviin kohteisiin ja asioihin:

- Vuoden 2021 tilinpäätös ja toimintakertomus
- Henkilöstöraportti vuodelta 2021
- Rakenerahastokausi 2014–2020 ja Kainuun liiton rahoittamat hankkeet
- Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus
- Hallintopalvelujen ajankohtaiskatsaus
- Elinkeinot ja aluekehityksen ajankohtaiskatsaus
- Alueidenkäytön ajankohtaiskatsaus

- Ajankohtaiskatsaus Kainuun maakunnallisesta nuorisovaltuustosta
- KaiCell Fibers Oy:n toimitusjohtajan ajankohtaiskatsaus

5 Talous

Kainuun liiton vuoden 2021 tilikauden tulos on 16 345,71 euroa. Tilikauden toimintatuotot olivat 3 602 174,72 euroa (budjetoitu 3 514 622,00 euroa) ja toimintakulut 3 567 383,44 euroa (budjetoitu 3 514 622,00 euroa). Toimintakate oli 34 791,28 euroa ja vuosikate 16 345,71 euroa. Tilikauden ylijäämä oli 54 928,71 euroa.

Kainuun liiton maksuvalmius oli hyvä vuonna 2021. Kassan riittävyys oli 181 päivää (203 päivää vuonna 2020). Taseen loppusumma oli 5 355 135,40 euroa (5 788 302,40 euroa vuonna 2020).

Taloussuunnitelma on toteutunut hyvin ja suunnitelmallisesti. Yllättävä koronatilanne on tuonut sekä säästöjä että toisaalta lisäkustannuksia.

6 Havainnot tavoitteiden toteutumisesta

6.1 Kainuun liiton koko organisaation tasoiset tehtävät

Tavoite	Toteuma	Arvio
Maakuntajohtajan vetämä johtoryhmä varmistaa, että Kainuun liiton vastuulla oleva suunnittelu- ja aluekehittämistyö toteutuu maakuntahallituksen ja -valtuuston linjausten ja aikataulujen mukaan.	Suunnittelu- ja aluekehittämistyö toteutui hyvin. Kainuu-ohjelma valmistui aikataulussa. Tuulivoimakaavan valmistelu-aikataulua muutettiin tarkoituksen mukaisemmaksi.	Liiton tehtäviin kuuluvat asiat on pääsääntöisesti toteutettu aikataulussa. Tuulivoimamaakuntakaavan osalta aikataulun pidentäminen oli tarkoituksenmukaista.
Toimielinten itsearviointi toteutetaan	Maakuntahallituksen toiminnan itsearviointi toteutettu keväällä 2021, maakuntavaltuuston osalta toteutetaan myöhemmin.	Toimielinten itsearviointi on tärkeää, ja sitä on tarpeen toteuttaa säännöllisesti.

EDUNAJAMINEN JA YHTEISTYÖ

Tavoite	Toteuma	Arvio
Yhteinen tilannekuvan ylläpitäminen ja kärkihankkeiden edistäminen	Tilannekuva jatkuva ajantasaistaminen sekä 3 kpl erillistä raporttia: Kuntakierros, ALKE keskustelut sekä TOPSU:n seurantaraportti	On syytä kiinnittää huomiota myös edunajamisten onnistumisten seurantaan.
Tehokas vaikuttaminen päätöksentekijöihin kansallisesti ja kansainvälisesti	Kärkitoimialojen ja aluelouden suhdannekatsaus 2 krt/vuosi.	Samoin edunajamisen vaikuttavuuden arvioinnissa ja seurannassa on kehitettävää.

Edunajamisesta maakuntahallituksen linjaamat toimenpiteet toteutuvat ja etenevät kohti tavoitteita	-	Kts. edellinen kohta.
Pystytään nopeasti reagoimaan mahdollisiin yllättäviin muutoksiin		

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Tavoite	Toteuma	Arvio
<p>Kainuun Venäjä-strategiatyö</p> <p>Strategian toteuttaminen ja sen päivittäminen vuosille 2021-2027</p>	<p>Kainuun Venäjä-strategia vuosille 2021-2027 valmistui</p> <p>Valmiin strategian toteutus käynnistynyt</p>	<p>Strategia valmistui suunnitellusti. Arviointikertomuksen kirjoittamisen hetkellä Venäjä-yhteistyö on pysähdyksissä Ukrainan sodan vuoksi.</p>
<p>Kainuun liitto tukee alueen toimijoita Kiina- ja Japani-yhteistyön aktivoimisessa ja vakiinnuttamisessa</p>	<p>Kalevala digi-tour japanilaisille matkailijoille 1 kpl, virtuaalinen Tokio metsäpaviljonki yhdessä Vuokatin, Kajaanin, Wild Taigan kanssa 1 kpl</p>	<p>Yhteistyön osalta on tärkeä asettaa konkreettiset tavoitteet vaikuttavuudesta.</p>
<p>Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti Barentsin yhteistyöhön (Barentsin alue-neuvosto, aluekomitea, työryhmät)</p> <p>Barents Regional Transport and Logistics ja Northern Axis – Barents Link – Kolarctic CBC hankkeiden toteuttaminen hankesuunnitelman mukaisesti</p>	<p>Barentsin työryhmien kokoukset ja tapahtumat on järjestetty koronan vuoksi etäyhteyksillä. Kainuun edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti etätilaisuuksiin.</p> <p>Barents Regional Transport and Logistics ja Northern Axis – Barents Link – Kolarctic CBC hankkeiden etenivät hankesuunnitelman mukaisesti.</p>	<p>Arviointikertomuksen kirjoittamisen hetkellä Ukrainan sodan vuoksi Barents-yhteistyössä on tapahtunut muutoksia.</p>
<p>Aktiivinen osallistuminen NSPA-verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan</p> <p>Osallistuminen Arctic Investment Platform (AIP) -hankkeen toimintaan ja investointialustan jatko-suunnitteluun</p>	<p>NSPA kokoukset toteutuneet virtuaalisesti; osallistuttu NSPA kannanoton 1 kpl laadintaan</p> <p>KL osallistunut AIP jatkohankkeeseen 2021; AIP edennyt suunniteltua hitaammin, AIP konsepti ei valmistunut v. 2021.</p>	<p>Verkostoon osallistuminen on tärkeää. Konkreettiset vaikuttavuuteen perustuvat tavoitteet on tarpeen asettaa.</p>

MAINETYÖ

Tavoite	Toteuma	Arvio
<p>Toimijoiden yhteistyön tiivistäminen ja laajentaminen mainetiimin ja julkisviestijöiden verkoston avulla</p> <p>Maakuntakuvatutkimuksen tulosten hyödyntäminen mainetyössä</p>	<p>Mainetiimi ja julkisviestijät – kokoontuneet säännöllisesti Kainuun brändin lanseeraus 6/2021</p> <p>Kainuun Brändin kesäkamppis: tavoitettiin 1,4 milj. suomalaista. Syksy 2021: osajakampanja 1 kpl</p>	<p>Mainetiimin ja julkisviestijöiden yhteistyö on tärkeää. Kehitettävää on siinä, miten saadaan jokainen kainuulainen osallistettua mainetyöhön.</p>
<p>Av-tuotantokannustimen rahoituksen järjestäminen</p> <p>Kainuun markkinointistrategia ja vuosikello markkinointiin</p> <p>Toimialaverkostojen brändäykseen osallistuminen (ICT-ekosysteemi, Business Kainuu, RekryKainuu)</p> <p>Kainuun Arctic Lakeland -yhteistyön pitkän aikavälin sitoutumisen vahvistaminen</p>	<p>Kampanjoiden näkyvyys parantunut</p> <p>Naisnäkökulmaa elinvoimapolitiikkaan –kokeilu toteutunut</p> <p>Monipaikkainen työ –jatkotoimenpiteet käynnistetty</p> <p>Toimialaverkostojen brändäykseen osallistuttu, Kainuu.fi uudistaminen aloitettiin</p> <p>Kehittämishankkeella edistettiin matkailutoimijoiden sitoutumista AL-matkailubrändiin</p>	<p>Hyvä, että pilotit ovat toteutuneet.</p> <p>Vaikuttavuuteen liittyvät tavoitteet ja niiden toteuman seuranta tulee parantaa.</p>
<p>Uudet aluemarkkinointiavaukset; esim. ICT-ekosysteemi, kulttuurimatkailu, kestävä matkailu, virtuaali- ja livetapahtumat</p> <p>Yhteistyö av-tuottajien ja järjestöjen kanssa sekä tapahtumatuottajien verkoston laajeneminen</p>	<p>NPA Nlite kirjallisuusmatkailuhanke käynnisti Kainuun kulttuuriohjelman laatimisen</p>	<p>Kansalaisjärjestöjen kehittyminen on tapahtunut osittain Kainuun liiton tuen ansiosta, esim. Kainuun järjestöasiain neuvottelukunnan (JANE) syntyminen ja toiminnan käynnistyminen.</p> <p>Edelleen, toiminnan vaikuttavuuteen liittyvät tavoitteet ja niiden toteuman seuranta tulee parantaa.</p>

6.2 Elinkeinot ja aluekehitys

Elinkeinot ja aluekehitys vastuualueen tilikauden tulos ylittyi talousarvioon nähden 37,4 % ja toimintakulut alittuivat 2,1 %. Henkilöstökulut ylittyivät hieman (8,7 %), mutta esimerkiksi palvelujen ostot sen sijaan alittuivat 30,5 % talousarvioon nähden. Palvelujen ostojen alitukset johtuvat koronavirustilanteen johdosta syntyneistä matkakustannusten huomattavasta vähenemisestä ja asiantuntijapalvelujen määrärahojen pienemmästä käytöstä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -kulut alittuivat 83,6 %. Alkuperäinen määrärahavarauskin on ollut näissä kuluissa suhteellisen pieni, joten kun esimerkiksi tietokannat kulut ovat olleet määrärahavaraukseen nähden pienet, selittyi kulujen alituksen suuri prosentuaalinen osuus tällä.

Tavoite	Toteuma	Arvio
Ennakoinnin ja seurannan toimintamallin uudistaminen: maakunnallisen yhteistyön vahvistuminen ja uudenlaisen tilannekuvan laatiminen	Jatkuva tilannekuvan seuranta ja ylläpitäminen sekä tilastosivujen päivittäminen Ennakointi- ja seurantatyön uuden toiminta- ja yhteistyömallin laadinta käynnistyi, ei valmistunut	Ennakoinnin ja seurannan sekä sitä kautta tilannekuvan ylläpitämiseen panostaminen on tärkeää.
TOPSU:ssa linjatut strategiset toimenpiteet (osaavan työvoiman ja investointien saaminen Kainuuseen, Kainuun sisäisen ja ulkoisen saavutettavuuden parantaminen) käynnistyvät ja toteutuvat	TOPSU:n strategiset toimenpiteet: 1) osaava työvoima: mainetyö, kansallinen ja kv-rekrytointi, koulutushankkeet (KYK, KAMK ja KAO) 2) investointien edistäminen (KCF ja investointistrategiatyö), 3) saavutettavuus heikentynyt lentoliikenteen keskeytysten ja jatkuvuuden vaarantumisen takia, vaikuttavaa edunvalvontaa saavutettavuuteen tehty.	TOPSU:ssa linjatut toimenpiteet ovat käynnistyneet. Toimenpiteiden tavoiteasetantaan ja vaikuttavuuden seurantaan tulee kiinnittää huomiota. Jatkossa TOPSU:ssa tulisi huomioida myös pienemmätkin organisaatiot mm. yritykset ja järjestöt.
Saadaan valmiiksi uusi Kainuu-ohjelma, sis. maakuntaohjelman ja -suunnitelman	Uusi Kainuu-ohjelma 1 kpl valmistui ja hyväksyttiin (MV 22.12.2021)	Kainuu-ohjelman tekemisen prosessi hyvä: vuorovaikutus oli toimivaa, eri toimijat otettiin mukaan, heitä kuultiin aidosti ja strategiaa tehtiin useammassa eri vaiheessa. Lisäksi kommentteilla ja toimijoiden näkemyksillä oli väliä ja ne otettiin huomioon.
Kainuun siltasopimuksen eteneminen suunnitellusti	Siltasopimuksessa 46 toimenpidettä. 40/46 toimenpiteestä edennyt.	Siltasopimus on ollut Kainuulle hyvä ja sen keskeytyminen maakunnan kannalta ikävä asia.

<p>Uuden sopimuskauden saaminen Kainuun siltasopimukselle</p>	<p>Toteutettu siltarahoituksella hankkeet: Yrityksen jatkumo (omistajavaihdokset), Kainuun aluemarkkinointi, Täsmä (Täsmäosaajia ulkomailta), Kausi (Kausityöntekijöistä asukkaita Kainuuseen).</p> <p>Siltasopimukselle ei saatu jatkoa, sopimuksellinen yhteistyö osaavan työvoiman turvaamisesta siirtyi Kainuun ja VN:n alke keskusteluihin</p>	<p>Siltasopimuksen myötä toteutetuista toimenpiteistä on tarpeen poimia opit tulevia kehitystoimia ajatellen.</p>
<p>Nopeiden yhteyksien alueellinen kattavuuden paraneminen</p> <p>Alueen toimijoiden yhteistyön tiivistyminen tuloksellisesti.</p> <p>Uuden kansallisen laajakais-taohjelman toteutuminen alueella ja liitto mukana sen edistämiseksi omalta osaltaan</p> <p>Koillisväylän tietoliikennekaapelin toteutuminen etenee Kainuun kannalta optimaalisesti ja on yksi Suomen sisäisistä runkoreiteistä saada mukaan suunnitelmiin kulkemaan itäistä reittiä Kajaanin kautta. Koko IP-alueen tuki hankkeen etenemiselle. Runkoreittien ja lisäkapasiteetin rakentamiseen tarvittavan rahoituksen varmistuminen.</p>	<p>Tilannekatsaus ja LKR rahoitusmahdollisuudet selvitetty. Rahoituksen kuntaosuuksia ei saatu pois lainsäädännöstä.</p> <p>Kainuun LKR suunnittelu ja toteutus v. 2022</p> <p>Kiinteä laajakaistasaatavuus / Kainuu v. 2020: koko Kainuu 55 % kotitalouksista (kuntakohtainen vaihtelu 10-84 %), valokuitusaatavuus 28 % kotitalouksista (huom. operaattorin ilmoitusvirhe, Traficom).</p> <p>Kainuun liitto mukana: 1) kattavan laajakaistan valmisteluissa, 2) Kainuun konsortiossa (sopijaosapuolena Cinian kanssa on CSC)</p> <p>Cinian Koillisväylän datakaapeli -hanke kariutui. Kainuun mukaan Cinian Luoteisväylän datakaapelihankkeen valmisteluun.</p>	<p>Peittävän, kiinteän laajakaistan tavoite puuttuu.</p> <p>Hyvä, että ollaan edelleen mukana Cinian Koillis- ja luoteisväylän datakaapeli-hankkeessa ja on tärkeä varmistaa, että Suomen sisäinen linjaus kulkee Kajaanin kautta.</p>
<p>Nuorten näkemysten mukaan saaminen maakunnan tason kehittämistyöhön sekä päätöksentekoon.</p>	<p>V. 2021: Manu kokoontui kolmesti (3) ja sen hallitus/ valmisteluryhmä neljästi (4), yksi laaja annettu lausunto ja kaksi jätettyä valtuustoaloitetta, useita edustajuuksia eri kehittämissyryhmissä.</p>	<p>Tärkeä selvittää, kuinka nuoret itse kokevat vaikuttavuuden.</p> <p>Selvitetään nuorten älykäs osallisuus -toimintamallin hyödyntämistä vaikuttamisen vahvistamisessa.</p>

		Nuorten puheenvuoron huomioiminen maakuntavaltuuston kokouksissa.
--	--	---

EAKR-RAHOITUKSEN VÄLITTÄVÄN VIRANOMAISEN TEHTÄVÄT

Tavoite	Toteuma	Arvio
Rahoitetaan TOPSU:n painopisteiden mukaisia tu-loksellisia ja vaikuttavia EAKR-hankkeita Rahoitetaan hankkeita uu-della maakuntien aluekehitysrahalla	Rahoitettu maakuntaohjel-man ja TOPSU:n mukaisia ja vaikuttavia hankkeita EAKR, REACT-EU ja kansal-lisella rahoituksella	Tärkeää, että hankkeita rahoitetaan. Vaikutuksia on tuotava esille, myös viestinnällä. Hankkeiden painopisteet tuotava selkeästi esille hakijoille jo rahoituksen suunnitteluvaiheessa.

6.3 Alueidenkäyttö

Alueidenkäytön vastuualueen tilikauden tulos alittui talousarvioon nähden 24,4 % ja toimintakulut alittuivat 20,8 %. Säästöjä syntyi henkilöstökuluissa (12,5 %) ja palvelujen ostoissa (53,8 %). Palvelujen ostojen alitukset johtuvat koronavirustilanteen johdosta syntyneistä matkakustannusten vähenemisestä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -kulut alittuivat 8,0 %. Alkuperäinen määrärahavarauskin on ollut näissä kuluissa pieni, joten kun kulut ovat olleet määrärahavaraukseen nähden pienet, selittyy kulu-jen alituksen suuri prosentuaalinen osuus tällä. Alueidenkäytön vastuualueella on saatu jälkikäteen sopimuksen mukaisesti käytetyn työpanoksen perusteella osittain 1-2 henkilön palkkatuloja KaiCell Fibers Oy:ltä, mikä luonnollisesti vähentää alueiden-käytön kustannuksia alkuperäiseen talousarvioon nähden.

Tavoite	Toteuma	Arvio
Tuulivoimamaakunta-kaavan tarkistamisen luonnos nähtävillä sekä tarvittavien selvitysten laatiminen suunnitel-lussa aikataulussa.	Tuulivoimamaakuntakaavan tarkista-misen luonnos asetettiin nähtäville 22.12.2021-31.01.2022. Selvitykset etenivät suunnitellussa aikataulussa.	Tuulivoimamaakun-takaavan huolellinen laadinta on olen-naista. Maakuntavaltuustoa on osallistettu kaa-vaprosessiin hyvin.
Edistetään Kainuun si-säistä ja ulkoista saavutettavuutta, matka- ja kuljetusket-jujen sujuvuutta yhteistyössä kuntien, PohjoisPohjanmaan ELY-keskuksen sekä liikennetoimijoiden kanssa.	Liikennejärjestelmätyöryhmän toi-minta (2 kokousta). Yhteistyö Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa liikenneasioissa. Covid19 pandemia vaikutti Kainuun saavutettavuuteen. Kajaanin lento-aseman liikennöinti toteutettiin vuonna 2021 ostopalveluna, joka varmistui syksyllä 2021 vuoden 2022 elokuuhun saakka. Pohjois-Suomen	Saavutettavuuden eteen tehtävä työ on Kainuun kehityksen kannalta äärimmäi-sen olennaista. Sen osalta on saatu joi-tain onnistumisia.

<p>Kajaanin lentoliikennettä palautetaan yhteistyössä kuntien, elinkeinoelämän, Finavian ja lentooperaattorin kanssa.</p> <p>Osallistutaan aktiivisesti valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun</p>	<p>lentoliikenne -hankkeessa edettiin poikkeusoloista huolimatta. Pohjois-Suomen liikenne 2021 hankkeessa edettiin suunnitellusti ja toteutettiin mm. yhteenveto Kajaanin lentoaseman tilanteesta.</p> <p>Osallistuttiin aktiivisesti valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) ja sen toteuttamista koskevan investointiohjelman valmisteluun.</p>	
---	--	--

6.4 Hallintopalvelut

Hallintopalvelut vastuualueen tilikauden tulos alittui talousarvioon nähden 26,5 % ja toimintakulut alittuivat 24,2 %. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -kulut alittuivat reilusti (75,2 %) ja avustukset alittuivat reilusti (93,0 %). Palvelujen ostot sen sijaan alittuivat 19,1 % ja henkilöstökulut alittuivat 16,9 %.

Avustusten määrärahavaraus vuodelle 2021 oli 55 283,00 €, josta käytettiin hallintopalvelujen osalta 3 872,80 €. Tämä selittää suuren säästöprosentin hallintopalvelujen avustuksissa. AV-tukipäätösten mukaiset avustukset sen sijaan näkyvät koko Kainuun liiton tasolla avustuksissa, jossa on ollut alitusta 23,2% (TA 55 283,00 €, TP 42 455,80 €).

Tavoite	Toteuma	Arvio
<p>Henkilöstöasioiden nopea hoitaminen</p> <p>Uudet työntekijät on perehdytetty hyvin</p> <p>Tarvittavien henkilöstöohjeiden laatiminen</p>	<p>Hoidettu</p> <p>Perehdytykset hoidettu</p> <p>Ohjeita laadittu ja päivitetty, päivitetään jatkossa tarvittaessa</p>	<p>Henkilöstöhallinnon nopea hoitaminen on tärkeää. Tavoitteena tulisi olla myös henkilöstön hyvinvointiin liittyviä mittareita.</p>
<p>Talousarvion tulostavoite vuodelle 2021 saavutetaan</p> <p>Kuukausittaiset talousraportit osoittavat, että pysytään budjetissa</p> <p>Kainuun liiton taloudesta ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan kunnille osavuosi-katsauksilla</p>	<p>Tilikauden tulos 16 345,71 euroa</p> <p>Pysytty budjetissa pääsääntöisesti</p> <p>Toimitettu</p>	<p>Ajantasainen talouden seuranta on olennaista. Budjetissa pysyminen ja positiivinen tilikauden tulos on hyvä asia.</p>
<p>Tiedonohjaussuunnitelman valmistuminen</p>	<p>Tiedonohjaussuunnitelma valmistunut, hyväksytty maakuntahallituksen kokouksessa 05/2021</p>	<p>Siirtymä paperittoomaan kokouskäytäntöön on tärkeä</p>

Dynasty 10 asianhallintajärjestelmän käyttöönoton valmistelu ja mahdollinen käyttöönotto loppuvuodesta 2021	Dynasty 10 otetaan käyttöön alkuvuodesta 2022	ja samalla tulee huomioida käyttäjien koulutus sekä toimintojen jatkuva kehittäminen. Olennaista seurata myös kustannuksia.
---	---	--

Viestintä ja markkinointi

Tavoite	Toteuma	Arvio
Vaikuttava ja nopea viestintä Viestintäperiaatteiden päivittäminen	Toteutui; verkkosivut, uutiskirje ja some-kanavat aktiivisessa käytössä Viestintäperiaatteet päivitetty	Perustekeminen on hyvällä mallilla ja esimerkiksi uutiskirjeiden kautta tuleva tiedotus on hyvää. Sähköistä viestintää on tärkeä kehittää edelleen. Myös viestinnän vaikuttavuutta on tärkeä seurata.

7 Suositukset

7.1 Vuoden 2021 suositukset ja niiden seuranta

Suositus: Edunajamisen tavoitteiden toteutumista on tarpeen seurata systemaattisemmin, esimerkiksi maakuntahallituksessa puolivuositain ja maakuntavaltuustossa vuosittain tehtävällä toteuma-arvioinnilla suhteessa kaksivuotiseen Kainuun edunajamisen tavoitteisiin ja kärkihankkeisiin.

Tiedonsiirto edunajamisasioissa uudelle maakuntahallitukselle vaalien jälkeen on myös tärkeää.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Tiedonsiirto uudelle maakuntavaltuustolle ja -hallitukselle on toteutettu systemaattisesti. Maakuntahallitus jatkaa (osin laajennetussa muodossa) edunajamiskysymysten käsittelyä systemaattisesti jokaisessa kokouksessa. Suositusten mukaisia toteutuma-arvioita ei ole vielä toteutettu, asiaa valmistellaan. Uusi maakuntahallitus käsittelee edunajamisen tavoitteet alkuvuodesta 2022.

Seuranta 2022: Edunajamisasioiden siirto uudelle maakuntahallitukselle on toteutunut verrattain hyvin. Edunajamisen systemaattisessa seurannassa (etenkin toteumapuolella) on vielä kehitettävää.

Suositus: Maakuntakuvatutkimuksen sekä naisnäkökulmapilotin tulosten ja johtopäätösten huomiointi on erityisen tärkeää sekä maakuntaohjelmatyössä että Kainuun liiton jokapäiväisessä toiminnassa.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Maakuntakuvatutkimus sekä aluemarkkinointihankkeen pilotit (naisnäkökulma ja monipaikkaisuus) ovat olleet vahvasti esillä sekä Kainuun liiton mainityön että uuden Kainuu-ohjelman valmistelussa. Pilottihankkeet ovat saaneet myös huomattavaa myönteistä huomiota maakunnan ulkopuolella ja niiden raportit on julkaistu Kainuun liiton julkaisusarjassa.

Seuranta 2022: Tarkastuslautakunta on ilahtuneena pannut merkille, että näiden pilottien keskeinen sisältö on osa joulukuussa 2021 maakuntavaltuustossa hyväksyttyä Kainuu-ohjelmaa.

Suositus: Etätyömahdollisuuksien parantamiseksi ja joustavien asumispaikkavaihtojen mahdollistamiseksi laajakaistayhteydet on Kainuun alueella syytä saada kuntoon.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Tätä tavoitetta on määrätietoisesti ja laajassa yhteistyössä ajettu eteenpäin eri rahoitusmahdollisuuksien käyttöön saamiseksi muun muassa kansallisen laajakaistahankkeen jatko, EU:n tulevat rakennerahasto- ja maaseutuohjelmat sekä Suomen kestävä kasvun ohjelma. Ongelmat ovat ministeriötasolla, jossa näihin rahoitukseen liittyvissä kuntarahoitusvaateissa ei ole saatu toivottuja muutoksia läpi.

Seuranta 2022: Kattava laajakaista on Kainuun kehittämisen kannalta niin keskeinen asia, että edunajamista ja vaikuttamistyötä on tarpeellista jatkaa laajalla rintamalla.

Suositus: Toimielinten (maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston) itsearviointi jäi toteutumatta. Tarkastuslautakunta suosittelee, että maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston itsearviointit toteutetaan seuraavan valtuustokauden aikana.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Maakuntahallituksen itsearviointi toteutettiin keväällä 2021. Maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston itsearviointit tullaan toteuttamaan kuluvan valtuustokauden aikana.

Seuranta 2022: Toimielinten itsearviointi on tärkeä toteuttaa vähintään kerran valtuustokauden aikana. Toiminnan kehittämisen näkökulmasta myös kauden aikana tehtävä väliarviointi voisi olla paikallaan.

7.2 Vuoden 2022 suositukset

Suositus: Talousarviosta ja siten myös toimintakertomuksesta on vaikea erottaa kunkin vuoden olennaisimpia strategisia ja toiminnallisia tavoitteita. Talousarviota ja toimintakertomusta onkin tarpeen selkeyttää ja tiivistää. Lisäksi on tärkeä tehdä tavoiteasetanta sekä niiden seuranta vaikuttavuuden näkökulmasta.

Suositus: Tarkastuslautakunnan mielestä Kainuu-ohjelman valmisteluprosessi oli erittäin hyvä. Toivotaankin, että vastaavanlaista osallistavaa ja osallisuutta vahvistavaa prosessia noudatetaan muidenkin asioiden valmistelussa.

Suositus: Peittävien, kattavien laajakaistayhteyksien saamiseen Kainuuseen on edelleen tärkeä panostaa merkittävästi. Samalla varmistettava, että Cinian luoteisväylä datakaapeli-hanke toteutuu ja että Suomen sisäinen linjaus kulkee Kajaanin kautta.

Suositus: Maakunnallisen nuorisovaltuuston osalta on tärkeä varmistaa hyvä siirtyminen Kainuun hyvinvointialueelle ja yhteistyön jatkuminen Kainuun liiton kanssa. Päätöksenteossa tulee huomioida myös nuorisovaltuuston näkemykset.

Suositus: Edunajaminen on Kainuun liiton yksi keskeinen tehtävä. On tärkeää seurata edunajamisen toteumaa (m.l. onnistumiset) sekä arvioida edunajamisen vaikutavuutta.

Tarkastuslautakunta esittää maakuntavaltuustolle, että se päättää pyytää maakuntahallitukselta selvitykset arviointikertomuksessa havaittuihin huomioihin sekä vuoden 2022 suosituksiin joulukuun 2022 kokoukseen mennessä.

Lopuksi:

Tarkastuslautakunta kiittää liiton henkilöstöä ja luottamushenkilöitä sitoutumisesta ja joustavuudesta tehtäviensä suorittamisessa ja palvelujen tuottamisessa.